

ΜΝΗΜΗ ΜΑΡΙΝΑΣ ΛΑΜΠΡΑΚΗ – ΠΛΑΚΑ (1939-2022)

Στις 13 Ιουνίου 2022 έφυγε αιφνιδίως από τη ζωή, μετά από σύντομη ασθένεια, η Μαρίνα Λαμπράκη – Πλάκα, η μακροβιότερη διευθύντρια της Εθνικής Πινακοθήκης και η πρώτη γυναίκα καθηγήτρια στην Ανωτάτη Σχολή Καλών Τεχνών (ΑΣΚΤ) της Αθήνας. Η νεκρώσιμη ακολουθία έγινε, δημοσία δαπάνη, στις 21 Ιουνίου, στο Α΄ Νεκροταφείο Αθηνών, παρουσία καλλιτεχνικού και πολιτικού κόσμου.

Γεννημένη στο Αρκαλοχώρι Ηρακλείου, «κόρη σιδηρουργού και αγρότισσας, φτιαγμένη, από μέταλλο και χώμα», καθώς έλεγε, συνέχισε τις γυμνασιακές της σπουδές, που αναγκάστηκε να διακόψει, στο νεοϊδρυθέν Γυμνάσιο της γενέτειράς της, με την παρώθηση του διευθυντή του σχολείου 26χρονου Δημήτρη Πλάκα, χαρισματικού φιλόλογου και ισόβιου συντρόφου της, που τον παντρεύτηκε, μαθήτριά ούσα, σε ηλικία 17 ετών.

Το 1959, κατόπιν επιτυχών εξετάσεων, φοίτησε στη Φιλοσοφική Σχολή Αθηνών (Τμήμα Ιστορίας και Αρχαιολογίας) και συνέχισε μεταπτυχιακές σπουδές, με υποτροφία του ΙΚΥ, στην Κλασική Αρχαιολογία. Στο διάστημα 1965-1968 παρακολούθησε μαθήματα στην Ιστορία της Τέχνης, στον συμπατριώτη της καθηγητή Παντελή Πρεβελάκη και το 1968-1971 μετεκπαιδεύθηκε στο Παρίσι, στη Σορβόνη, (Ιστορία και Κοινωνιολογία της Τέχνης), απ' όπου έλαβε το διδακτορικό δίπλωμα (Doctorat d'Etat ès Lettres), με άριστα, με θέμα τον Γάλλο γλύπτη Bourdelle (1861-1929) και την επίδραση που άσκησε στην Ελλάδα. Το 1975 εκλέχθηκε παμψηφεί, ως τακτική καθηγήτρια, στην έδρα της Ιστορίας της Τέχνης στην Α.Σ.Κ.Τ. της Αθήνας, γοητεύοντας τους φοιτητές με τις γνώσεις της, την εξαιρετική χρήση της

γλώσσας και την επιβλητική παρουσία της. Δίδαξε, επίσης, ως επισκέπτρια καθηγήτρια σε πανεπιστήμια της Γαλλίας, των Η.Π.Α. και στη Φιλοσοφική Σχολή του Πανεπιστημίου της Κρήτης και δημοσίευσε 21 βιβλία και εκατοντάδες μελέτες και άρθρα σε επιστημονικά περιοδικά και εφημερίδες.

Οτρηρή Θεραπειά της Τέχνης, στην οποία αφιέρωσε τη ζωή της, δυναμική και τελειομανής, με άριστη παιδεία και εκπληκτική ευφράδεια λόγου, ταύτισε το όνομά της με την Εθνική Πινακοθήκη, οργανώνοντας αριστουργηματικές εκθέσεις, σε συνεργασία με μεγάλα Μουσεία του εξωτερικού, μια πλούσια παρακαταθήκη, με αποκορύφωμα τα εγκαίνια της λαμπερής, νέας, σύγχρονης Εθνικής Πινακοθήκης, τον Μάρτιο του 2021. Η «σιδηρά κυρία» ηγήθηκε επιτυχώς της Πινακοθήκης, τις τελευταίες τρεις δεκαετίες, αποσπώντας την εκτίμηση και τον σεβασμό των ανθρώπων της τέχνης και της πολιτικής ηγεσίας. Μικρό δείγμα αναγνώρισης ο διορισμός της ως αναπληρώτριας Υπουργού Πολιτισμού στην υπηρεσιακή κυβέρνηση Βασιλικής Θάνου. Παράλληλα, στη μακρόχρονη πορεία της έτυχε πολλών τιμητικών διακρίσεων από ελληνικούς και ξένους φορείς, ενώ το 2004 τιμήθηκε με τον «Χρυσό Σταυρό του Τάγματος της Τιμής της Ελληνικής Δημοκρατίας».

Προσωπική φίλη μου και αρωγός της Ένωσής μας (ξεναγήσεις σε εκθέσεις, ομιλίες, κ.ά.), συνεργάστηκε για την οργάνωση τιμητικής εκδήλωσης μνήμης, το 1993, για τον αείμνηστο φίλο, συνάδελφο και Σχολικό Σύμβουλο Δημήτρη Πλάκα, προσφιλή σύζυγό της, που έφυγε πρόωρα από τη ζωή στις 7 Ιουνίου 1992. Με δική της, άλλωστε, χορηγία, συνέβαλε στη έκδοση ειδικού αφιερώματος, με 1300

αντίτυπα, από τις εκδόσεις Πέργαμος (2001), για τη Βιβλιοθήκη και τα μέλη της Π.Ε.Φ. Ένα καλαίσθητο τομίδιο, με τίτλο: *Δημήτρης Πλάκας. Ο μάγος δάσκαλος. Μνήμης χάριν*, που εκδόθηκε επί προεδρίας της αείμνηστης Αγγελικής Στασινοπούλου – Σκιαδά, με κείμενα της Μαρίνας και διακεκριμένων εισηγητών που καλύπτουν τις πτυχές του Δημήτρη, ως ανθρώπου, δασκάλου, εκπαιδευτικού, φιλόλογου, συγγραφέα και πνευματικού ατόμου. Η προσφορά αμφοτέρων είναι πολύτιμη τόσο στην παιδεία όσο και στην πνευματική ζωή του τόπου μας και η ΠΕΦ τους αποδίδει ευγνωμόνως την οφειλόμενη τιμή μνήμης.

Αναστάσιος Αγγ. Στέφος, δ.φ.

Αντιπρόεδρος της Πανελληνίας

Ένωσης Φιλολόγων και του Συλλόγου

Οι Φίλοι του Μουσείου Γ. Δροσίνη